

16.03.23.

5-A (2cp.),

5-Б (12р.)

Укр. мова

Вч.: Харенко

Ю.А.

Шістнадцяте березня

Класна робота

Тема: Вибачення

Епіграф

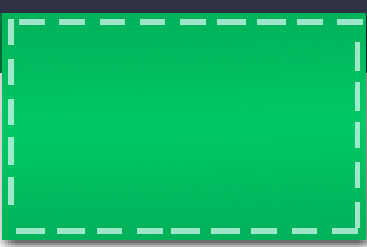
Не пройдіть ніколи повз людину,
не привітавши її, і добре слово мовте.
З «Повчання Володимира Мономаха»

Словникова робота

Мовленнєвий етикет - це сукупність мовних засобів, які регулюють нашу поведінку в процесі мовлення.

Вибачення — слова, які використовують, щоб виявити поблажливість за дрібну або велику провину.

До етикетних форм вибачення належать такі:

Вибачте!

Прошу вибачення!

Пробачте!

Прошу пробачення!

Перепрошую!

Даруйте!

Відповідає на запитання:

1. Кому адресоване?
2. Що?
3. За що?
4. Про що запевняю?

Кожна відповідь – окрема частина вибачення

1. Звертання.
2. Власне вибачення.
3. Пояснення, уточнення.
4. Запевнення.

ВИБАЧЕННЯ

Формули етикету:

1. Ірино, Олю, Макаре, Артемку, Олено Вікторівно, Назаре Олексійовичу, тату, бабусю!
2. Пробач за... Вибачте за... Прошу вибачення за... Прошу пробачення за... Не гнівайтеся на мене за... Прости мене за... Даруйте мені... Перепрошую за... Мені соромно за...
3. ...неуважність. ...негідну поведінку. ...поганий вчинок. ...за те, що не дотримав(-ла) слова. ...не приділила Вам уваги. ...не підтримав(-ла) тебе. ...мою слабкодухість.
4. Обіцяю, що таке більше не повториться. Запевняю, що це було вперше і востаннє. Я зробила(-в) висновки й усвідомила(-в) свою провину.

Запам'ятайте !

Форми *Вибачаюсь!*
Пробачаюсь!
Я хочу вибачитись!

є некоректними й не можуть
бути рекомендовані як вислови
вибачення, оскільки за своєю
граматичною формою означають
дію, спрямовану на себе, а не на
того, у кого просять вибачення.
Тобто, *вживаючи форми на -сь, -
ся, людина сама себе вибачає.*

Пригадайте ситуації, які траплялися у вас з однокласниками. В одній з таких ситуацій ви мали попросити пробачення. Запишіть цю ситуацію у зошит, використовуючи подані нижче мовленнєві формулювання.

Вибачення

- * Прошу в вас вибачення!
- * Вибач, будь ласка!
- * Вибачте, будь ласка!
- * Даруй!
- * Прошу дарувати!
- * Не ображайтеся на мене, будь ласка.
- * Я зробив (ла) це не навмисно. Вибачте!
- * Простіть (прости)! – *як вибачення за серйозну провину (народна відповідь – «Хай Бог прощає (простить).»).*
- * Вибачте ласкаво! Даруйте ласкаво! –
підкреслено ввічливі форми вибачення.
- * Мені дуже прикро.
- * Вибачай, будь ласка!
- * Вибачайте, будь ласка!
- * Даруйте!
- * Даруйте на слові!

НА ШЛЯХУ ДО УСПІХУ МИ ЧАСТО ПРИПУСКАЄМОСЯ ПОМИЛОК?

НА ШЛЯХУ ДО УСПІХУ МИ ЧАСТО ДОПУСКАЄМО ПОМИЛКИ?

1

ОБРАЗА
ІНШИХ

2

ІГНОРУВАННЯ ПОТРЕБ І
БАЖАНЬ БЛИЗЬКИХ

3

ПРОЯВ
АГРЕСІЇ

4

ПРИНИЖЕННЯ,
НЕБАЖАННЯ
ВИБАЧИТИСЯ

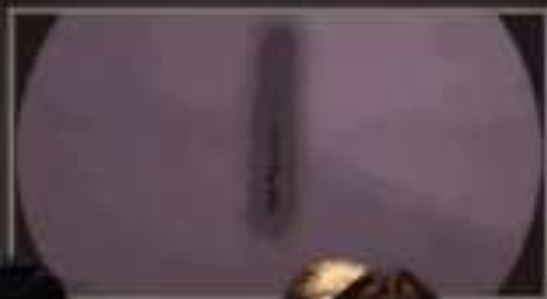
5

НЕУСВІДОМЛЕННЯ
ПОТРЕБИ
В САМОВДОСКОНАЛЕННІ

ПОМИЛКА або ПОМИЛКА

Пропоную вам установити відповідності та записати їх у зошит.

Установіть відповідності

вибачте мене

вибачте мені

вибачте нас

вибачте нам

*помилки
трапляються*

*помилки
зустрічаються*

*страждати
із-за помилки*

*страждати
через помилку*

Правильно

Неправильно

Установіть відповідності

Правильно

вибачте мені

вибачте нам

*помилки
трапляються*

*страждати
через помилку*

Неправильно

вибачте мене

вибачте нас

*помилки
зустрічаються*

*страждати
із-за помилки*

Перегляньте, як в українській мові відображаються правила мовного етикету. Декілька запишіть у зошит.

Правила мовного етикету в прислів'ях:

- Всякому слову свій час.
- Не хочеш почути дурних слів, не кажи їх сам.
- Треба знати, де що сказати.
- Що маєш казати, те наперед обміркуй.
- Ніщо не коштує так дешево і не ціниться так дорого, як ввічливість.

*«Помилку можна пробачити, якщо той, хто її припустився, має
мужність визнати це» (Брюс Лі).*

Лист до власного "Я"

Рефлексія

Виконайте завдання **"Так чи ні"**.

Порахуйте кількість **"плюсів"**

Час для себе

1. Я припускаюся помилок і повторюю їх час від часу.
2. Я завжди боюся зробити помилку.
3. Я хочу вибачитися, але сорамлюсь.
4. Я не аналізую допущені помилки.

ЛИШЕ ПОВНЕ УСВІДОМЛЕННЯ ТА ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ПОМИЛОК — ЄДИНИЙ СПОСІБ УНИКНУТИ ЇХНЬОГО ПОВТОРЕННЯ

1

Не докоряйте собі
через помилки,
яких ви
припустилися
в минулому

2

Довіряйте собі

3

Контролюйте
свій гнів

4

Не відмовляйтеся
від нових проєктів
через раніше
допущені помилки

5

Проаналізуйте
ситуацію, де була
допущена помилка,
визначте, коли саме
її припустилися

"ЛЮДИНА, ЯКА ЗРОБИЛА ПОМИЛКУ Й НЕ ВИПРАВЛЯЄ ЇЇ, РОБИТЬ ЩЕ ОДНУ ВЕЛИКУ ПОМИЛКУ" (КОНФУЦІЙ)

1

Уникайте висловлювань подумки й уголос: "Я нікчема!", "У мене нічого не вийде!"

2

Напишіть та озвучте фразу: "Я помилився / помилилася!"

3

Коли просите пробачення, то ви повідомляєте, що визнаєте хибність власного вчинку, шкодуєте про нього.

4

Важливо пам'ятати, що ви просите, а не вимагаєте пробачити.

5

Якщо ви зробили все можливе, але вас не хочуть пробачати, облиште намагання. Перед вами або маніпулятор на почутті провини, або колекціонер образ.

Лист до власного "Я"

Лайфхаки

Час для себе

1. Дивитися потрібно на людину, підтримувати контакт очима (якщо це близька людина - візьміть за руку).

2. Скажіть фразу: «Я хочу попросити в тебе вибачення».

3. Наведіть три аргументи усвідомлення своєї помилки.

Лайфхаки

Час для себе

4. Якщо ви відчули, що вас не готові пробачити - відпустіть ситуацію на 3 дні, а потім поверніться до цієї розмови.

5. Озвучте співрозмовнику (-ці) свої висновки, зроблені після аналізу конфліктної ситуації.

6. Подякуйте за розуміння, скажіть про важливість збереження позитивних взаємин. Зробіть приємну несподіванку.

Домашнє завдання
Виконайте вправу 525 на ст. 239; опрацюйте теоретичний матеріал за конспектом або підручником.

**II. Прочитайте діалог. Проаналізуйте його. Чи потрібно пробачати?
Перебудуйте діалог так, щоб дівчатка порозумілися.**

- Пробач мені, будь ласка, Джо. Мені дуже-дуже шкода, що я так вчинила.
- Ніколи не пробачу! – похмуро буркнула сестра (*Л.-М. Олкотт*).